Members' Representation.

Sri K. PATTABHIRAMAN (Kolar).—Sir, before the business of the day is taken up, I would like to know from the Government whether they would be willing to make a statement in respect of the food position in the State. In fact, you may remember, Sir, that almost every day, we hear in the press reports of the fair price depots being opened, stocks being rushed to certain places, such as to raise an impression that so far as the present food position in the State is concerned, it is not all as rosy as we seem to think. This, in the context of the success of the First Five-Year Plan which we claim for it and when we were stating that we have turned the corner and that we could now safely emphasise on industries in the Second Five-Year Plan—in that context, it gets some importance. I would like either a statement to be made explaining the whole position or a short debate for an hour or two may be initiated in this House so that the Hon'ble Members may have an opportunity of having their say in a matter which is very important and which affects the entire State.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Revenue and Agriculture).—The Government will be very glad to keep the House in possession of all facts so far as the food position is concerned. During the course of the Session, Government will be glad to make a statement in regard to the food position in the State and the programmes that they have in regard to food production.

NON-OFFICIAL RESOLUTIONS.

No. 1. Separation of Animal Husbandry from Veterinary Department.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).—ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಲು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ:

"ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಡಾ॥ ಎಲ್. ಸಿ. ಕೋಲ್ಮನ್ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇರೆಗೆ, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಪೆಟರಿನರಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವ ಪಶುಪಾಲನಾ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಈ ಸಭೆಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ."

ಹಿಂದೆ ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ರವರ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೋಲ್ಮನ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯ 564-565ನೆ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ Animal Husbandry ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ವೆಟರಿನರಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ.....

Sri H. K. VEERANNA GOWDH (Maddur).—Which is that report please? Was that report given to the members? We want to know whether that report is the one which was given by Dr. Coleman when he toured this State or the one which he wrote when he was Director of Agriculture ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Revenue and Agriculture).—Sir, Dr. Coleman toured the State of Mysore and after that tour, he has made certain recommendations and that is the Report to which my Hon'ble friend is referring. But I am not aware whether that report was placed in the hands of members. Anyway, I shall be happy to place it in the hands of members if they so desire.

Sri B. N. BORANNA GOWDA (Belur).—Was there any discussion on that report on the floor of the House ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—No, I do not think there was any discussion on that report.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ.—1955ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 21ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದ ಈ ವರದಿಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಹ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮದರಾಸ್ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಬಹಳ ಕ್ಷೀಣ ದೆಶೆಯಲ್ಲದೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಅತಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ.)

ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸಿಮಿನೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಫಾರ್ಸ್ (farce). ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೋರಿಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದರ ಸೆಮೆನ್ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅತಿ ಶೋಚನೀಯ. ಪೆಡಿಗ್ರಿ ಜಾತಿಯ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿ, ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಾವೇ ನೋಡಿ ಅವುಗಳ history maintain ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ history ಇಲ್ಲದೆ artificial insemination introduce ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಸುಮಾರು 37 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣ ಈ ಇಲಾಖೆಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ಗೆ 11 ಲಕ್ಷ 29 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಪಶೀಲನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ರಿನರ್ವ್ ವರ್ಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತೆರೆಯುವುದು, ಖಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದ್ದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಾ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಖಾಯಿಲೆ ಬಂದನಂತರ ಗುಣ ಮಾಡಲು ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ 37ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಫಾರಂಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಊಟಿಯಲ್ಲಿ ಖಾನಗಿಯವರು ಉತ್ತಮ ತಳಿ ಬೆಳೆಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹೆಸರುಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ 5ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಿದರೆ ಖಂಡಿತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಈಗ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50 ಲಕ್ಷ ಜಾನುವಾರಿದೆ, ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರಾದರೆ ಇನ್ನೂ 50 ಲಕ್ಷ ಬರಬಹುದು. ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಬೊಂಬಾಯಿ, ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಹೇಗೆ ಅನಿಮಲ್ ಹಸ್ಬೆಂಡ್ರಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂಥ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ.

1-30 P.M.

ಈ ಇಲಾಖೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವವರು ಪರಿಣತರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅನಿಮಲ್ ಹಸ್ಬೆಂಡ್ರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡೆದು ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂದಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟರೆ ಹಾಲನ ಸರಬರಾಯಿಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ತಳಿಗಳೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಠರಾವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That this Assembly is of the opinion that in accordance with the decision of Government on the recommendation of Dr. L. C. Coleman pertaining to Live-Stock Development in the State, it is essential to create a separate department of Animal Husbandry as distinct from Veterinary for the exclusive development of cattle wealth in the State."

*ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್ (ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು)– ಈ ಠರಾವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಇದು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ನಬ್‌ಡಿವೈಡ್‌ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬರು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಹೆಡ್ ಆಗಿ ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯ ತಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಲೈವ್‌ಸ್ಟಾಕ್ ಮತ್ತು ವೆಟರಿನೆರಿ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣವಾದರೆ ಸಾಲದು, ದನಗಳ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಕೂಡ ಆಗಬೇಕು, ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ, ದನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೇ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಆಗಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ಬೇರೆ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಜಾಗಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮದರಾಸು ವಗೈರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಅಥಾರಿಟೇಟಿವ್‌ಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಜ್ಜಂಪುರದಲ್ಲಿ ಲೈವ್‌ಸ್ಟಾಕ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ರಿನರ್ವ್ ಆಫೀಸರಿದ್ದಾರೆ. ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪಾಸು ಮಾಡಿ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಡಿಗ್ರಿಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪರಿಣತರು ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

Sri L. SIDDAPPA (Channagiri).—The Hon'ble Member is not right in saying so ; he is a Veterinary Graduate.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್.—ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು He is not a University-bred graduate. ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿರುವ ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ! ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಮಾಡಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು ? ವೆಟರ್ನೆರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ

ಕೋ-ಆರ್ಡಿನೇಷ್ಷ ಇಲ್ಲ. ಕೊ-ಆರ್ಡಿನೇಷ್ಷ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹ ಆವಶ್ಯಕ, ವೆಟರ್ನರಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಬೇರೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು ಆವಶ್ಯಕತೆಯೆಲ್ಲಿದೆ? ಕೋ-ಆರ್ಡಿನೇಷ್ಷ ನಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 60 ಲಕ್ಷ ದನಗಳಿವೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷ್ಷ ಇದೆ, ಆಫೀಸರುಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ, 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ದನಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹುರುಳಿ, ಹುಲ್ಲು ವಗೈರೆಗಾಗಿಯೇ ಅಜ್ಜಂಪುರದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಟೇಷ್ಷ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸೆಮಿನೇಷನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಹೋರಿಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಾಗಿ ಕರುಗಳೆಷ್ಟು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಸಾಯುವ ರಾಸುಗಳೆಷ್ಟು ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವ ರಾಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಜಾಸ್ತಿ. ವರ್ಷ ವೊಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಮುದಿಗೊಡ್ಡುಗಳು ಸತ್ತು ಐದು ಕರು ಹಾಕುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಬಹಳ ಇಂಡಿಫರೆಂಟ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕ್.—ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಡಿಫರೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಇರ್‌ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಲ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಾವು ಸಚಿವ ಪದವಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾಗಿವೆ, ತಮಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. On the basis of that statement, I am saying it.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—On the basis of that statement alone I am telling you ಎಕ್‌ನಾಮಿಕ್ ಫಾರಂಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಮುದಿಯಾದ ತಕ್ಷಣ ಅಂಥ ದನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಯಲೆಂದು ಆ ಫಾರಂಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಕನಾಮಿಕ್ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಅವು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ದನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಸತ್ತವು, ಎಷ್ಟು ಹುಟ್ಟಿದುವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯದು, you must give us facts and figures to show that a separate department is needed. 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಇಲಾಖೆಮಾಡಿ ಇರುವ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಳು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಗತಿ ಯೇನು? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೇ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡೋಣ, ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು, ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೇ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. Agriculture, Veterinary and Live-Stock must all go together. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಹೆಡ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲೈವ್ ಸ್ಟಾಕನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ಯೋಗ, ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಿಗಳನ್ನೂ, ಕರುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿ ಹೊರಗಡೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈಗಿರು ವವರ ಕೈಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳು ವುದು ಸರಿಯೇ? ವೆಟರ್ನರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಲೈವ್‌ಸ್ಟಾಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಆಫೀಸರುಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಬೇಕಾದಷ್ಟುಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇದೆ. ಅವರೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಸರಕಾರ ಕೊಡದೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೇ? ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಅಮೃತಮಹಲ್ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿ ಸಾಗಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಜನ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಲ್ಲಿ ದರೋಗ ರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಜಂ ಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಹನುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆಫೀ ಸರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಿದೆ? ಈಗ ಎಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿದೆ, ಖರ್ಚಾಷ್ಟಾಗುತ್ತಿದೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೆಷ್ಟಿದೆ, ಆದಾಯವೇನು, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿದೆ, ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆಯೆ, ಈ ದಿವಸವಿರುವ ರಿಸರ್ಚ್ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನು?—ಎಂಬ ಈ ತಪಶೀ ಲಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಈಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ವಿದೆ, ತೊಂದರೆಯೇನು, ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಕೇಳಲು ಅಂಥಾದ್ದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಾ ದರೂ ಇದೆಯೆ? ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ನಾಯ್ಡುರವರನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇದ್ದಾಗ ಎರಡು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಹೆಡ್ಡಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಕ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ (ಬೇಲೂರು).—ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು ತಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾ ರದವರು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿ ಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಎಫರ್ಟ್ ನಿಂದ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ತಳಿ ಅಭಿ ವೃದ್ಧಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹಾಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ಬೇರೊಂದು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾ ರದ ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಯಾರಿಗೆ ಉತ್ತೇ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ)

ಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗ ಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವಾಗ ದುರ್‌ವ್ಯ ಯವಾಗಬಾರದು, ಹಣ ಪೋಲಾಗಬಾರದು ಎಂದ ನಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಸಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಳಿ ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆ, ಅಭಿ ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವೆಟರ್ನರಿ ಇಲಾಖೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಕಾರಜಾತಿ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಹೊರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಹಳ್ಳಿಕಾರಜಾತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಜಾತಿ ತಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಂಪುರ, ಹೆಸರಗಟ್ಟ—ಇಲ್ಲಿರುವ ಫಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಅಭಿ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಜಾನುವಾರನ್ನು ಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿ ಹಾಲನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅಫೀಸರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ನುಲಲತವಾಗಿ ನಡೆಯದೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗು ತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಖಾಸಗಿಯವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿ ಹಾಲಿನ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಹಾಲು ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುವ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿವೆ. ಅಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗ್ಯಾರಂಟಿ, ಸಬ್ ಪೆಷಿಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಮೃತ ಮಹಲ್ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ದರೋಗರಿಗೆ ಕ್ಯಾಟಲ್ ಬಿಡೆಡ್ ಫಾರಂ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಕಾವಲನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೆಲವು ಹನುಗಳನ್ನು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಜ್ಜಂಪುರದ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಟ್ಟ ಕರುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಅವು ಅಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ಬ್ರೀಡ್ ಎಂದು ಮಾರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಕರುಗಳಿಗಿಂತ ಸಾಯುವ ಕರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹುರುಳಿ ವಗ್ಗೆರೆ ಖರ್ಚು ತೋರಿಸಿದರೂ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ದನಗಳಿಗೆ ಉಪ ಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ವಯಸ್ಸಿನ ಕರುಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆಂದು ಕೇಳಿ ದ್ದಕ್ಕೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆರು ತಿಂಗಳ ಕರುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಯುವುದು, ವರ್ಷ ವಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿ ದ್ದರು. ನತ್ತು ಕರುಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಸಪ್ಲಿ ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದನಗಳಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರು ವುದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡ ಳಿತ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ. ಈ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅವರು ಸ್ವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರೇ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಹೊರತಾಗಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ವೆಂದೂ ಈ ಬಾಬಿಗಾಗಿ ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡು ತ್ತಿರುವ ಸಬ್‌ವೆಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಕಾಲ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬಹುದೆಂದೂ ನಾನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡು ತ್ತೇನೆ.

*Sri S. SRINIVASA IYENGAR (T.-Narasipur).—Sir, I wish to oppose this resolution partly. This resolution consists of two parts; one part is that the Government have decided to set up an Animal Husbandry Department, and the other part is that exclusive development of cattle wealth in the State is necessary. Why the Government took a decision is explained there. It is, on the basis of the recommendation of Dr. Coleman that the Government took a decision to create the Animal Husbandry Department. The second part is about this exclusive development of cattle wealth in the State. So in accordance with the first part, I would like to know whether the Government have taken any decision like that. I can presume that they have taken a decision because the demands are placed in this House under the head "Animal Husbandry". Therefore, the department has already been created, and there is no need to stress the point that a department has to be created. Secondly even under the Five-Year Plan the group head of expenditure adopted by the Planning Commission is styled as 'Animal Husbandry' and dairy'. The veterinary aspect forms a section of the animal husbandry. Cattle wealth, and livestock development is another wing. If the desire of the Hon'ble Member is to stress the view that development of live-stock....

Sri D. DEVARAJ URS. (Hunsur).—In the Budget they have styled it as 'Veterinary'.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Animal Husbandry is the broad word. Veterinary is a section of it.

Sri D. DEVARAJ URS.—According to the Budget demand, it is placed under the major head 'Veterinary'.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—In the Five-Year Plan Report there is no head of expenditure as 'Veterinary'. Therefore I stated it.

The Head of the Department is Director of Veterinary and Animal Hus-

bandry Services. That is why I stated that on the basis of the recommendation of Dr. Coleman Government might have passed an order styling the Director of the Department as Director of Veterinary and Animal Husbandry, So it is for the Government to take a decision.

In respect of the Planning Commission Report, page 91, under the group head of expenditure 'Agriculture' it is stated 'Animal Husbandry and Dairying.' These are the items mentioned :

Agriculture
Horticulture
Animal Husbandry and Dairying
Co-operation
Fisheries
Others.

There is no item called 'Veterinary'. In the provision of Animal Husbandry section, there is a provision for 'Veterinary.' If, suppose we have not changed the Budget head, I stand corrected to that effect. It would be better if the Government places before us that order that is alleged to have been passed.

Secondly, I fully support the part which deals with the development of Animal Husbandry, strengthening the activity, and taking greater measures to develop live-stock. It is very necessary. There was a hot debate in respect of the establishment of Ajjampur Farm and the Estimates Committee have visited that farm. We can certainly see that the purpose for which the Ajjampur farm was established has not been fulfilled. For the supply of 50 bulls two lakhs of rupees were sanctioned. 5 or 6 years ago and they have not supplied 50 bulls. So, the purpose of establishing this farm has not been fulfilled. Every year 5 to 6 bulls have been supplied. We have a number of research officers in the Animal Husbandry Department. There is a Research Officer at Hessaraghatta, Kurikuppe and Ajjampur. But they have not functioned satisfactorily. We have in Mysore State nearly 16 lakhs of breeding-fit cows. The number of bulls that are available in Mysore does not exceed 50,000. It is not a satisfactory position. The most important things are (1) better breeding facilities, (2) fodder facilities and (3) milk dairy and these things will require a lot of assistance under every item of this head, Government have not been successful. In the Five-Year Plan, it is proposed to have one artificial insemination centre for every 5,000 cows. At that rate 500 breeding bulls are required. Then alone we can successfully provide breeding facilities to 16 lakhs of breeding-fit cows. So, the first item is whether the Government have been successful in providing the required breeding facilities for upgrading the condition of the cattle in Mysore State. The answer is that the Government have failed. Their activity should be intensified in this field. Is it not possible to intensify the activity with the existing arrangement? If that is the question, the answer is that it is possible. The only thing is we have to provide larger funds and establishment to these centres and multiply the artificial insemination centres. The yield of cows with respect to milk in advanced countries is in the order of 8,000 lbs. In Mysore it may not be more than 500 lbs. The *per capita* consumption in milk—the minimum nutritive percentage is about 10 ounces per day. In Mysore State it may not be more than 3 ounces. Large quantity of milk is required. These are the issues which can never be opposed by any one That is the object of the Second Five-Year Plan also. In the Second Five-Year Plan for the whole of India a provision of 62 crores is made. Therefore intensive action should be taken to see that the cattle wealth is upgraded.

The other observation made by Sri Nagappa was that semen is extracted from bulls whose pedigree is not much. We have some bulls and use them for artificial insemination. For such of those bulls that are imported from outside, their pedigree is watched; their progeny is watched. Therefore we cannot say that that aspect of it has been forgotten. If it is forgotten that can never be excused.

There is a lot of indifference in the working of the Department and it is necessary that it should be remedied. In respect of fodder, no work has been done. Nobody seems to have taken any pain to know the nutritive value of the fodder and percentage to be sup-

(SRI S. SRINIVASA IYENGAR.)

plied to the cattle. I can say that in Mysore majority of the cattle do not yield more than one seer a day. So, this is a position which is to be highly regretted.

Sri D. DEVARAJ URS.—The subject matter is whether this department should be bifurcated or whether it should be kept as it is. We do understand and appreciate the Hon'ble Member's contention that all these things that have been stated should be done. But can we achieve it by continuing the Department as it is or to achieve this whether the Department should be bifurcated as contemplated in the resolution, is the point. Will the Hon'ble Member enlighten us on that point?

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member has exceeded the time limit.

2 P.M.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—'Exclusive Development of cattle wealth' is the wording used in the Resolution. How that exclusive development can be achieved is a point which I can dwell upon. Whether that can be done with the existing department is a matter which I should have an opportunity to substantiate. I think the House will not expect me to say that in one word without substantiating my view-point. However, as the Hon'ble Member has put it very correctly and as the Hon'ble Speaker has reminded me that my time-limit has besn exceeded, I wish to conclude by saying that the Department as it is can do this work provided it works more efficiently.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಸ್. ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡ (ಕುಣಿಗಲ್).—ಸ್ವಾಮಿ, ಪಶುಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದ ಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ವೆಟರಿನರಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸಂಪದಭಿ ವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ನನಗೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದೆನ್ನಿಸಿತು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆ, ವೆಟೆರಿನರಿ ಇಲಾಖೆ ಇವೆರಡೂ ಹಿಂದೆ ಒಂದೇ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದ್ದುವು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳು ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದ್ದು ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ವೆಟೆರಿನರಿ ಇಲಾಖೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರೂ ಮತ್ತು ಭೀಮಪ್ಪ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮಗೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಲಾಖೆಯೇ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮವರು ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಎಷ್ಟರ ವಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅದು ಲೋಕ ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗ ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಗಳು, ನಾವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೇ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ಎಷ್ಟೇ ಅನುಭವವನ್ನು ತುಂಬಿದರೂ ಕೂಡ ಕರುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕುದನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಆಗಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಕರುಗಳೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅದು ಹಿಡಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕರುಗಳನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕ ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯತಕ್ಕ, ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು artificial insemination ನಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದನ್ನು ಜನರು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ. ತಾನು ನೇರವಾಗಿ ಹೋರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಹೋರಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಆ ಹೋರಿಯಿಂದ ಕರುವನ್ನು ಇಳಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು, ಎಷ್ಟೇ ಫಾನಲೆ ಯಾಗಲಿ, 10-20 ಮೈಲಿ ಫಾನಲೆ ಯಾಗಲಿ ತನಗೆ ಯಾವ ಹೋರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ತನಗೆ ಯಾವ ಹೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟ ಇದೆಯೋ ಆ ಹೋರಿಯಿಂದ ಕರುವನ್ನು ಇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ತಾನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡದೆ ಇರತಕ್ಕ ಹೋರಿಯಿಂದ ಕರುವನ್ನು ಇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಕರುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲಾಖೆಯವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ರೈತನಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಈಗ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಕಾರು, ಅಮೃತಮಹಲ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಅಂದರೆ 3-4 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು

ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ತಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನೊಮ್ಮೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುರಿಕುಪ್ಪೆ ಸ್ಪೇಷ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೋರಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ರೈತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ, ಲಾಯಖ್ಖಾಗಿರುವ ಕರುಗಳು, ಹಸುಗಳು ಮತ್ತು ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ತಳಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅವನ್ನುನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ರೈತರಾರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂಥವನ್ನು ಕುರಿಕುಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ತಳಿ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪಡೆದು, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇದಕ್ಕೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ತಳಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯ. ಇದು ಅನಗತ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅನಗತ್ಯ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನಾದರೂ ರೈತನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸೆಮಿನೇಷ್ಟ್ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು. . . .

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆ ಇರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ದಯವಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಸ್. ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡ.—ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭೀಮಪ್ಪ ನಾಯಕರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಅಜ್ಜಂಪುರದ ಸ್ಪೇಷ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕುಣಿಗಲ್ ಸ್ಟಡ್‌ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸೂಪರ್‌ವಿಷ್ಟ್‌ಮಾಡಲು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಆಗ ಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರಿ ಆರ್ಡರ್ ಕೂಡ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ನಾವು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರತಕ್ಕ ಸ್ಟಡ್‌ಫಾರಂ ಇವರ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೊಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ಸೂಪರ್‌ವೈಜ್ ಮಾಡುವವರು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ, ಅವರನ್ನು ಕುಣಿಗಲ್‌ಸ್ಟಡ್ ಫಾರಂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಕೂಡದೆಂದೂ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ನರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, research station ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಆ institution ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಡುವುದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಚನ್ನಗಿರಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯದಮೇಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ, ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಡಾ॥ ಎಲ್. ಸಿ. ಕೋಲ್ಮನ್‌ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಡಾ॥ ಎಲ್. ಸಿ. ಕೋಲ್ಮನ್ ಅವರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಅವರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ—ಸಂಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರದ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇಲೋ ಅಥವಾ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇಲೋ ಸಂಚರಿಸಿ—ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶವೇನಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅದು ಸರಿಯಾದದ್ದಲ್ಲ. ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ಅವರು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ, ಫಲದಾಯಕವಾಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗತಕ್ಕವರು ಅಜ್ಜಂಪುರ ರೀಸರ್ಚ್ ಸ್ಪೇಷ್ಟ್‌ನಲ್ಲರತಕ್ಕ ಡಾಕ್ಟರ್ ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ್ ಎಂಬುವರು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅವರಿಗೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷ್ಟ್ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಚೆಗೆ ಅಜ್ಜಂಪುರ ರೀಸರ್ಚ್ ಸ್ಪೇಷ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಒಂದು-ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಇಲಾಖೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ವೆಟೆರಿನರಿ ಶಾಖೆ ಸಹ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 10-12 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ

(ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ)

ಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಈಗ್ಗೆ ಏಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ Veterinary Department ಎಂದಿದ್ದುದನ್ನು Department of Veterinary and Animal Husbandry Services ಎಂದು Veterinary ಗಿಂತ Animal Husbandry ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು Veterinary and Animal Husbandry ಎಂದು ಎರಡು wings ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಎರಡು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ತಳಿಗಳಾದ ಹಳ್ಳಿಕಾರು ಮತ್ತು ಅಮೃತಮಹಲ್ ಈ ಎರಡು ತಳಿಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ದನಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರಿಗೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮದರಾಸು, ಬೊಂಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಕೆಲಸ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮದರಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮದರಾಸು ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ದನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೋಲ್ಮನ್‌ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಳೆದ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ Animal Husbandry wing ಬಲಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ಅವರ ಮತದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ (ರೆವೆನ್ಯೂ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ತರಾವಿನಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮೂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ಸಾಧುವಾದುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ:—"This Assembly is of the opinion that in accordance with the decision of Government on the recommendation of Dr. L. C. Coleman pertaining to Live-Stock Development in the State, it is essential to create a separate department of Animal Husbandry from Veterinary for the exclusive development of cattle wealth in the State." ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ರವರ ವರದಿಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅಲಾಯಿದ ಗಮನ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ವರದಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ಅವರು ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ 'The organisation of the Department of Agriculture, Animal Husbandry and Horticulture' ಎಂಬ ಹೆಡ್ಡಿಂಗ್ ಹಾಕಿ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಓದಿದರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ:—"The three departments-Agriculture, Animal Husbandry and Horticulture in all Western countries with which I am familiar are three sections in the Agricultural Department. They were united for a considerable period in Mysore. All three have as their function improvement of agriculture and it seems obvious that to maintain efficiently and save waste, their activity should be very closely co-ordinated. The only way of bringing co ordination is to place them all under a common head."

ಡಾ॥ ಕೋಲ್ಮನ್‌ರವರು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಒಂದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಿಮಲ್ ಹಸ್ಬೆಂಡ್ರಿ ವೆಟರ್ನೆರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಇರುವುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ತಳಿಯನ್ನು ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಉತ್ತಮದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಪೇತಾದ ಜನ, ರೀಸರ್ಚ್ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯಿರುವ ಜನ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವವರು, ಉತ್ತಾಹಿಗಳು ಆದವರು ಇಂಥವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈಗ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು, ಈಗಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳೇನಿವೆಯೋ ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೋ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೆ ವೈದ್ಯಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೆಲ್ತ್ ಇಲಾಖೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ, ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಇರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮೇಟ

ರ್ನೆರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಇಕ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಿದ್ದಾರೆ. ಅನಿಮಲ್ ಹಸ್ಬೆಂಡ್ರಿ ಇಲಾಖೆ ಬೇರೆಯಾದರೆ ಪುನಃ ಸುಮಾರು 80 ಜನ ಇಕ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳ ನೇಮಕವಾಗಬೇಕು. ಆಫೀಸಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಟೈಪಿಸ್ಟ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಆಗ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, it is not a practical proposition. But I do agree with the Hon'ble Members who supported this resolution that there is very great need to speed up development and strengthen the Animal Husbandry. I do not think a big argument is needed. Therefore, I hope the Hon'ble Member will kindly withdraw the resolution.

The resolution was, by leave, withdrawn.

No. 2—Perennial supply of water for portion of Atchkat under Bhadra Project Canals.

*ಶ್ರೀ ಬಿ. ಮಾಧವಾಚಾರ್ (ಭದ್ರಾವತಿ). — ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ನಿರ್ಣಯ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ :

> "ಪರಮಾವಧಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕಬ್ಬು ಮೊದಲಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸುರಂಗದವರೆಗೆ ಎಡ ದಡದ ನಾಲೆಯ ಮತ್ತು ಬಲ ದಡದ ನಾಲೆಯ ಕೆಳಗಿರ ತಕ್ಕ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ $\frac{1}{3}$ ಭಾಗದಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾದರೂ ನದಾಕಾಲವೂ ನೀರು ನರ ಬರಾಯಿಯಾಗುವಂತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ."

ಇದು ತರೀಕೆರೆ, ಭದ್ರಾವತಿ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಈ 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ತಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ಭದ್ರಾಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ 30 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರು ಸುಮಾರು 1859ನೆಯ ಇಸವಿಯಿಂದ ಒದಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನೀರು ಭದ್ರಾವತಿ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅಭಾವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯವರು ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆಗೆ ತುಂಬ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕಾದಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಯಿಲ್ ಸರ್ವೆ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಆಗ ಕಬ್ಬು ಇಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ತಯಾರಾಗಲಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಬ್ಬು, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮೊದಲಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತರೀಕೆರೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾವತಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಬಂದರೂ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರದ ಕೊಡಗನೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆ-ಭದ್ರಾವತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಭಾಗದ ಜನರ ಪರವಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ನೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹಿಂದೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀರನ್ನು ಸದಾ ಕಾಲ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ, ಬಾಕಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಬ್ಬು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಈ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ $\frac{1}{3}$ ಭಾಗಕ್ಕಾದರೂ ಸದಾ ನೀರು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಹೊಂದಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ, ನಾನು "ಸುರಂಗದವರೆಗೆ" ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸುರಂಗದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ನೀರು ಇವಾಪರೇಟ್ ಆಗಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ; ಎರಡನೆಯ ಬೆಳೆಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂಜನಿಯರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಎಲ್ಲ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿಗೂ ನೀರು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಾದರೂ ಕೂಡ ಎರಡು ಬೆಳೆಗೆ ನೀರುಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಅಂತ ಸರ್ಕಾರ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರು ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಗುಣ ಹತ್ತಿ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ, ಕಬ್ಬಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತರೀಕೆರೆ ಭದ್ರಾವತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳು ಅದರ ಭೂಗುಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬತ್ತದ ವಿನಾ ಇನ್ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಬ್ಬನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಬ್ಬು ಅಥವಾ ಬತ್ತ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಆ ರೈತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ನಾನು ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ "$\frac{1}{3}$ ಭಾಗದಷ್ಟು," ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒದಗಿಸಿ, ಹಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ $\frac{1}{3}$ ಭಾಗಕ್ಕಾದರೂ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಾಳೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಸುಮಾರು 12 ಅಥವಾ 14 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಸ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಕ್ಯಾಪ್ 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 40 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ತರೀಕೆರೆ, ಭದ್ರಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಒದಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಭದ್ರಾವತಿಗಳ ಸುಮಾರು 18 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗಳಿಗೆ ಎಡನಾಲೆಯಿಂದ ನೀರಿನ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕಾದರೂ ಸದಾ ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯಿಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅಧಿಕಾರಿ